

Alueellista oikeudenmukaista siirtymää koskevan Kainuun suunnitelman valmistelu

17/00.01.05.06/2021

MH § 47

Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF-rahasto) on osa kokonaisuutta, jolla unioni saavuttaa hiilineutraaliustavoitteensa 2050 mennessä kaikkien maiden osalta. JTF:n erityistehtävä on vähähiilisyteen liittyvän siirtymän aiheuttamiin sosioekonomisiin haittavaikutuksiin vastaaminen työllisyyden ja kestävien aluetalouksien turvaamiseksi. Rahaston koko rahoitus (100%) lasketaan ilmastotoimiin. Elpymisvälineen lisärahoitus (10,9 mrd. euroa) ja rahoituskehyksen rahoitus (8,4 mrd. euroa) eivät sisällöllisesti eroa toisistaan. JTF-rahoitukseen liittyy (sekä elpymisvälineen että rahoituskehyksen rahoitukseen) kansallinen osarahoitusosuus.

Rahastolla tuetaan mm. tuotannollisia investointeja pk-yrityksissä, uusien yritysten luomista sekä tutkimusta ja innovaatioita. Rahastolla tuetaan myös työntekijöiden täydennys- ja uudelleen koulutusta sekä työhön ohjausta. Suomen saanto JTF-rahastosta on noin 466 milj. euroa, josta monivuotisen rahoituskehyksen osuus 204 milj. euroa ja elpymisvälineen 262 milj. euroa (käyvin hinnoin). Kansallinen osarahoitus on siirtymäalueilla vähintään 30 % ja JTF-kokonaisrahoitus olisi siten n. 664 miljoonaa euroa.

JTF-rahoituksen maakunnallisesta kohdentamisesta tehdään kansallisia päätöksiä ottaen huomioon EAKR- ja ESR-varojen vastaava kohdentaminen. Valtioneuvosto hyväksyy aikanaan Suomen kolmirahastaisen (EAKR, ESR ja JTF) Uudistuva ja osaava Suomi -ohjelman vuosille 2021–2027. Siinä täsmennetään määrärahat ja käyttökohteet, kun EU-säädökset on hyväksytty ja komissio on vahvistanut toimeenpanosäädöksellä Suomen osuuden JTF-määrärahoista.

Komissio on määrittänyt Suomen maaraportissa 2020 ensisijaisesti priorisoitavia investointitarpeita, jotka liittyvät (1) tehokasta ja puhdasta energian tuotantoa ja käyttöä tukevien innovatiivisten ratkaisujen kehittämiseen ja käyttöönottoon, (2) paikallisen talouden monipuolistamiseen ja sen varmistamiseen, että työntekijöillä, joihin siirtymä vaikuttaa, on tarvittavaa osaamista ja (3) turvetuotannosta vapautuvien alueiden kasvihuonevaikutuksen minimoimiseen, kuten laitosalueen kunnostamiseen, maan saneeraukseen ja käyttötarkoituksen muuttamiseen tehtäviin investointeihin.

JTF:n sisältöehdotukset valmistellaan maakunnittain alueellisten siir-

tymäsuunnitelmien muodossa. Myös maakunnittain yhteisiä siirtymäsuunnitelmia on mahdollista laatia. Suunnitelmassa tuettava toiminta tulee perustella turvetuotannon vähenemisen tai alasajon negatiivisten sosioekonomisten haittavaikutusten pohjalta. Komissio hyväksyy suunnitelmat. Komissio on painottanut suunniteltujen toimien työllisyysvaikutuksia. Myös yhteys aluetalouden uudistamiseen ja elinkeinon monipuolistamiseen tulee osoittaa.

Suomen JTF-ehdotus on kokonaisuudessaan tavoitteena saada valmiiksi huhti-/toukokuussa komission kanssa käytäviä ensimmäisiä neuvotteluja varten. Tämän aikataulun toteutuminen mahdollistaisi JTF:n käynnistymisen syksyllä 2021 osana Uudistuva ja osaava Suomi 2021 – 2027 EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmaa.

JTF:n keskeinen sisältö:

- (1) Aluetalouden uudistaminen ja vahvistaminen mukaan lukien uusien liiketoimintamahdollisuuksien ja työpaikkojen luominen
- (2) Tutkimus- ja innovaatiotoimintaan tehtävät investoinnit mukaan lukien uuden korkean teknologian ja uusien innovaatoratkaisujen kehittäminen ja siirron edistäminen
- (3) Turvetuotannosta poistuvien alueiden kunnostus ja käyttötarkoituksen muuttaminen

Jokainen maakunta laatii oman alueellisen oikeudenmukaisen siirtymän suunnitelman. Suunnitelma jakautuu kolmeen osaan (jäljempänä osat A, B ja C). Maakunnat valmistelevat osat A ja B, Osa A (toimitettiin TEM:lle aikataulun mukaisesti 17.2): Arvio siirtymän sosioekonomista ja ympäristöllisistä haittavaikutuksista sekä vaarassa olevien työpaikkojen tunnistaminen. Osa B (toimitetaan TEM:lle aikataulun mukaisesti 12.3): Siirtymän haasteisiin vastaaminen ja kuvaus suunnitelluista toimista.

Erillisliitteinä ovat alueellisen JTF suunnitelman laatimisen ohjeistus sekä Kainuun alueellisen JTF suunnitelman osa A (vaikutusten arviointi)

Erillisliitteet nro: 9-10

Aluekehitysjohtaja Jouni Ponnikas esittelee tausta-aineiston.

Lisätietoja asiasta antaa aluekehitysjohtaja Jouni Ponnikas, puh. 040 574 0804 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi saamansa informaation.

Maakuntahallitus:

Käydyn keskustelun jälkeen maakuntahallitus hyväksyi maakuntajohtajan ehdotuksen.

Merkittiin, että puheenjohtaja Timo Korhonen palasi kokoukseen ja toimi puheenjohtajana tästä asiasta lähtien.
